

ПРОТОКОЛ № 4
засідання міської комісії з питань топоніміки,
охорони культурної спадщини та місцевої символіки

30.05.2024
14.00 год.

зала засідань
виконавчого комітету

На засіданні комісії присутні: 15 членів комісії (список додається).
Засідання комісії правомочне.

На порядок денний виносяться наступні питання:

ПОРЯДОК ДЕННИЙ

1. Про розгляд листа Кіровоградської обласної військової адміністрації від 15.05.2024 «Про виконання Закону України».
- інформує: голова комісії, керуючий справами виконавчого комітету Сергій ЗАВАЛІЙ.
2. Різне.

ГОЛОВА КОМІСІЇ ЗАВАЛІЙ С.В.:

Хто за такий порядок денний прошу голосувати: хто за? Проти? Утримався? Одноголосно.
Переходимо до першого питання.

1. Про розгляд листа Кіровоградської обласної військової адміністрації від 15.05.2024 «Про виконання Закону України».

Сергій Володимирович на початку засідання зазначив, що на виконання ЗУ «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії» міською комісією з 2022 по 2024 рік була проведена значна робота по перейменуванню об'єктів топоніміки Олександрійської територіальної громади з залученням громадськості, особливо коли питання стосувалося назви міста.

З дотриманням усіх вимог законодавства, у встановлені терміни, (до 27 квітня 2024 року) було перейменовано 104 об'єкта топоніміки (73 вулиці та 31 провулок).

Наступні 3 місяці (з 27 квітня по 27 липня 2024 року) - це прерогатива області, а саме, голови обласної військової адміністрації, який повинен видати відповідне розпорядження, з урахуванням думки громадськості.

(ознайомив зі змістом листа, який додається).

ГОЛОВА КОМІСІЇ: Тобто нам необхідно надати обласній військовій адміністрації пропозиції щодо перейменування топонімічних об'єктів та демонтаж пам'ятників та пам'ятних знаків, а саме:

- місто Олександрія: Площа Кошового, Бульвар Космонавта Попова, провулок Попова, вулиця 8 березня;
- с. Голоківка, сел. Олександрійське: вулиці 8 березня;
- с. Звенигородка: вулиця Попова.

Завалій С.В. зазначив, що в даному листі не зазначені підстави для перейменування вищевказаних об'єктів топоніміки.

В кого будуть які пропозиції?

(ОБГОВОРЕННЯ)

1)Топонім «Площа Кошового»

Божко О.М.: бюст П.К.Кошовому, нашому земляку - визволителю, в місті було встановлено ще в 1949 році, а після того названо в його честь площу. Шануючи земляка та відзначаючи його заслуги в 1967 році йому було присвоєно звання «Почесний громадянин міста Олександрії».

Рушковський О.В.: є і негативні сторінки його біографії, - це насамперед знищення за вказівкою комуністичної партії мирних жителів Праги військовим з'єднанням, яким на той час

керував П.Кошовий.

Джулай О.В.: підтвердженень цьому в нас немає, але те, що Петро Кошовий, наш земляк, був фігурою велетенського масштабу це так: під час вигнання нацистських окупантів виконав ряд видатних бойових операцій, відзначився, зокрема, при штурмі Сапунгори під Севастополем і взятті Кенігсбергу, Двічі Герой Радянського Союзу, Маршал Радянського Союзу. Хто ще з наших земляків може з ним порівнятися?!

ГОЛОВА КОМІСІЇ: таким чином підводимо підсумки:

ПЕТРО КИРИЛОВИЧ КОШОВИЙ (1904-1976) – радянський воєначальник, Маршал Радянського Союзу, Двічі Герой Радянського Союзу. Почесний громадянин м. Олександрія. Його діяльність пов'язана з опором та вигнанням нацистських окупантів з України, зокрема щодо звільнення від окупантів українського Криму, та підпадає під виняток, передбачений п.п. «є» п.4 част. першої ст.1 Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону їхньої символіки» (*лист Українського інституту національної пам'яті від 20.01.2022 додається*).

Слід зазначити, що відповідно до п.п. «є» п. 4 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії», до символіки російської імперської політики відноситься символіка, що включає назви областей, районів, населених пунктів, районів у містах, скверів, бульварів, вулиць, провулків, узвозів, проїздів, проспектів, площ, майданів, набережних, мостів, інших об'єктів топонімії населених пунктів, підприємств, установ, організацій на території України, яким присвоєні імена або псевдоніми осіб, які відповідають критеріям, встановленим підпунктами "в" і "г" цього пункту, назви подій, пов'язаних із реалізацією російської імперської політики, назви російських міст та інших географічних, історичних та культурних об'єктів Російської Федерації, що не пов'язані безпосередньо із захистом політичних, економічних, культурних прав Українського народу, розвитком української національної державності, науки, культури або з культурою поневолених народів Російської Федерації.

Підпунктом «г», зокрема, до символіки російської імперської політики віднесені зображення, пам'ятники, пам'ятні знаки, написи, присвячені подіям, пов'язаним із здійсненням російської імперської політики (крім зображень, пам'ятників та пам'ятних знаків, пов'язаних з опором і вигнанням нацистських окупантів з України, із захистом політичних, економічних, культурних прав Українського народу, розвитком української національної державності, науки, культури).

Таким чином, норми Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону їхньої символіки» («є» п.4 ч. 1 ст.1) кореспондуються з приписами Закону України «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії» (п.п. «г», «є» п. 4 ч. 1 ст. 1), а отже маршал Кошовий П.К. підпадає під виняток, передбачений вищевказаними нормами чинного законодавства.

Крім того сторінки біографії П.К. Кошового, зокрема його юності за часів Української Революції не досліджені, а більшість біографічних матеріалів надають детальні відомості з початку Другої світової. Не можна виключати, що П.Кошовий міг брати участь в українському визвольному русі (довідкова інформація надана членом комісії, краєзнавцем Віктором Голобородьком).

Хто за те, щоб не перейменовувати топонім «Площа Кошового», прошу голосувати:

Хто «за» - 14, «проти» - 1.

Вирішили: Не перейменовувати топонім «Площа Кошового».

2)Топонім «Бульвар Космонавта Попова».

Комлева Л.Ф.: заслуг Попова Л.І. перед містом не бачу, а ще він проживає в Росії і не підтримав Україну в цій ганебній війні.

Джулай О.В.: Леонід Попов – це людина своєї епохи, наш земляк, український-радянський льотчик космонавт, двічі Герой Радянського Союзу, Почесний громадянин міста Олександрія.

Баранов І.М.: в свій час довелося організувати його зустріч у рідному місті, Леонід

Попов ніколи не відмовлявся від своєї малої Батьківщини, це людина – Герой.

Рушковський О.В.: Л.Попов – це насамперед науковець. Кіровоградщина, разом з усією Україною (у складі Російської імперії, СРСР, а потім – самостійною державою), зробила важливий внесок у становлення, розвиток авіаційної та космічної науки і техніки.

ГОЛОВА КОМІСІЇ: таким чином підводимо підсумки:

ПОПОВ ЛЕОНІД ІВАНОВИЧ (1945 р.н.) - двічі Герой Радянського Союзу, льотчик-космонавт СРСР. За успішне здійснення тривалого космічного польоту на орбітальному комплексі «Салют-6-Союз» і виявлені при цьому мужність і героїзм присвоєно звання «Почесний громадянин міста Олександрії» 25 листопада 1980 року.

Поважного віку людина, яка в свій час прославила не тільки рідне місто, область, а й всю колишню державу. На даний момент проживає в Росії та будь яких висловлювань щодо підтримки збройної агресії Російської Федерації проти України не зробив.

Хто за те, щоб не перейменовувати топонім «Бульвар Космонавта Попова», прошу голосувати:

Хто «за» - 15. Одноголосно.

Вирішили: Не перейменовувати топонім «Бульвар Космонавта Попова».

3) Топонім «провулок Попова».

Божко О.М.: В честь космонавта Попова не могли назвати провулок, так як 1-ий політ в космос він здійснив у 1980 році, а згідно списків інвентарбюро станом на 1973 рік провулок Попова вже існував. Тому є припущення, що провулок названо на честь шахтаря, ще одного Почесного громадянина міста (24.12.1971) - Попова Івана Федосійовича.

Джулай О.В.: думаю що це дійсно так, адже на будинку де він жив розміщена меморіальна дошка йому, як Почесному громадянину міста (*фото встановленої меморіальної дошки гр. Попову І.Ф. додається*).

Гур'єва Н.Ф.: про заслуги Попова Івана Федосійовича також надруковано у короткому історико-краєзнавчому нарисі «Олександрія – місто гірників» (*автори Ф.К.Белявін та А.С.Пом'ятунов, видавництво «Промінь», 1968р*) та згадують місцеві жителі, в т.ч. колишній заступник директора по кадрах ДХК «Олександріявугілля» Белий О.М.

ГОЛОВА КОМІСІЇ: таким чином підводимо підсумок:

Провулок Попова названо не на честь космонавта Попова.

Хто за те, щоб не перейменовувати топонім «провулок Попова», прошу голосувати:

Хто «за» - 15. Одноголосно.

Вирішили: Не перейменовувати топонім «провулок Попова».

4) Топонім «8 березня» (м.Олександрія, с. Голоківка та сел. Олександрійське).

Рушковський О.В.: вважаю, що це чисто радянське свято і від його назви в топонімі міста необхідно позбавитися.

Гур'єва Н.Ф.: це міжнародне свято, це день боротьби жінок за свої права. Крім того, відповідно до ст.73 КЗпПУ - 8 березня є святковим і неробочим днем.

Чемерис І.А.: я також вважаю, що свято 8-го березня нас тісно пов'язує зі святами росії і топонім необхідно перейменовувати.

Баранов І.М.: це свято жінок, це день боротьби за їхні права, вважаю, що топонім має право на існування.

ГОЛОВА КОМІСІЇ: таким чином підводимо підсумок:

8 березня: Міжнародний день боротьби за права жінок, повна назва Міжнародний день боротьби за права жінок і міжнародний мир (рішенням ООН від 1977 року) — є міжнародною датою. Відповідно до ст.73 КЗпПУ - 8 березня є святковим і неробочим днем.

Хто за те, щоб не перейменовувати топонім «8 березня», прошу голосувати:

Хто «за» - 9, «проти» - 2, «утримався» - 4.

Рішення не прийнято.

5) Топонім «вулиця Попова» (с.Звенигородка).

Гур'єва Н.Ф.: за словами очевидця, колишнього секретаря сільської ради Авраменко Валентини Іванівни, вулицю у 2016 році названо на честь космонавта Попова.

ГОЛОВА КОМІСІЇ: таким чином підводимо підсумок: випадок подібний, ми вже розбирали топонім «Бульвар космонавта Попова», тому прошу проголосувати.

Хто за те, щоб не перейменовувати топонім «вулиця Попова» в с.Звенигородка, прошу голосувати:

Хто «за» - 15. Одноголосно.

Вирішили: Не перейменовувати топонім «вулиця Попова» в с.Звенигородка.

Обговоривши почергово перелік топонімів, наданий обласною військовою адміністрацією з метою врахування думки територіальних громад, щодо надання пропозицій по перейменуванню, -

міська комісія з питань топоніміки, охорони культурної спадщини та місцевої символіки ВИРІШИЛА:

Запропонувати Кіровоградській обласній військовій адміністрації не перейменовувати об'єкти топоніміки Олександрійської територіальної громади з таких підстав:

1) Площа Кошового: Петро Кирилович Кошовий (1904 - 1976) - радянський воєначальник, Маршал Радянського Союзу, Двічі Герой Радянського Союзу. Почесний громадянин м. Олександрія. Його діяльність пов'язана з опором та вигнанням нацистських окупантів з України, зокрема щодо звільнення від окупантів українського Криму, та підпадає під виняток, передбачений п. «є» п.4 ч. 1 ст.1 Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону їхньої символіки» (*лист Українського інституту національної пам'яті від 20.01.2022 додається*). Норми Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону їхньої символіки» («є» п.4 ч. 1 ст.1) кореспондуються з приписами Закону України «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії» (п.п. «г», «є» п. 4 ч. 1 ст. 1), а отже маршал Кошовий П.К. підпадає під виняток, передбачений вищевказаними нормами чинного законодавства, оскільки його ім'я пов'язане з опором і вигнанням нацистських окупантів з України.

Крім того сторінки біографії П.К. Кошового, зокрема його юності за часів Української Революції не досліджені, а більшість біографічних матеріалів надають детальні відомості з початку Другої світової. Не можна виключати, що П.Кошовий міг брати участь в українському визвольному русі (довідкова інформація надана членом комісії, краєзнавцем Віктором Голобородьком).

2) Бульвар Космонавта Попова (м. Олександрія), вулиця Попова (с.Звенигородка):

Попов Леонід Іванович (1945 р.н.) - двічі Герой Радянського Союзу, льотчик-космонавт СРСР, «Почесний громадянин міста Олександрії» (рішення ради депутатів трудящих від 25.11.1980). Поважного віку людина, яка в свій час прославилась не тільки рідне місто, область, а й всю колишню державу. На даний момент проживає в Росії та будь яких висловлювань щодо підтримки збройної агресії Російської Федерації проти України не зробив.

3) провулок Попова: названо не на честь космонавта Попова (1-ий політ в космос Л.Попов здійснив у 1980р., а провулок Попова станом на 1973 рік вже існував), а на честь колишнього шахтаря передовика, новатора, Почесного громадянина міста Олександрія (24.12. 1971) - Попова Івана Федосійовича.

Додаток:

- список вулиць і провулків, складений Олександрійським міжміським бюро технічної інвентаризації станом на 1973 рік(копія);

- фото меморіальної дошки Попову Івану Федосійович;

4) Рішення комісії по топоніму «вулиця 8 березня» (в м.Олександрія, с. Головківка та сел. Олександрійське) не прийнято. («за не перейменування» топоніму проголосувало 9 членів комісії, «проти існування такого топоніму» - 2, «утрималося» - 4).

Відділу внутрішньої політики міської ради підготувати відповідний лист на обласну військову адміністрацію.

П.Різне.

ГОЛОВА КОМІСІЇ: Можливо у кого будуть якісь питання, пропозиції, доповнення?

БОЖКО О.М.: що відомо по рішенню про назву нашого міста?

ГОЛОВА КОМІСІЇ: Верховна Рада ще поки не розглядала питання про перейменування населених пунктів, в т.ч. і назву нашого міста.

Подякував членам комісії за роботу та закрав засідання.

**Голова міської комісії з питань топоніміки,
охорони культурної спадщини та місцевої символіки
керуючий справамивиконавчого комітету**

Сергій ЗАВАЛІЙ

**Секретар топонімічної комісії,
головний спеціаліст відділу
внутрішньої політики міської ради**

Наталія ГУР'ЄВА